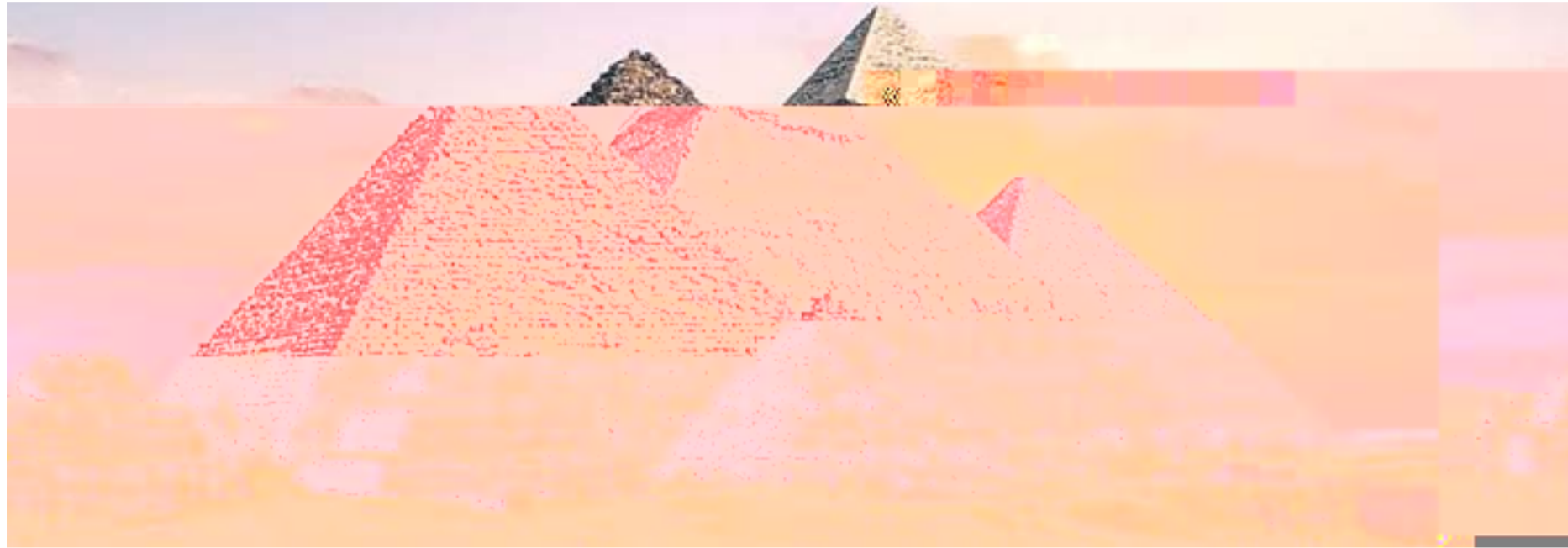


ТУРИЗЪМ

В Египет туристът се чувства и гост, и господар



В арабската страна има и много за гледане, и много за изживяване

ТАНЯ ПЕТРОВА, СНИМКИ: АВТОРЪТ

Застинала съм на входа на гробницата на Рамзес IV и се чувствам неук. Ще ми се да съм едновременно археолог, историк, специалист по древни езици, художник, поет, а май най-добре - уфолог. В гробница съм, а стените светят в златно, червено, яркочерно. По тях са плъзнали всякакви същества - птици, скарабей, соколи, змии, чакали, котки. Разказ за пътя на бог Ра в отвъдния свят, който в този живот не ми е съдено да разбера. Цветовете са толкова ярки, че те попалят в безтегловност. Гробниците са в скалите, а се чувстваш лек като перце - незначителна пращинка, изгубена във времето.

Долината на царете

по склоновете на пясъчните възвишения на Тива на западния бряг на Нил е само една от спиралите гъха гледки в Египет. Началото на пролетта в Египет е март, а долината вече се препича под слънцето. Термометрите надхвърлят 30 градуса, а перспективата за температури от по 50 градуса напред пясъците през август направо си звучат нечовешко. В близост до Нил температурите през март и април са търпими. Силният топъл вятър хамсин, който бележи края на зимата, обаче не е за подценяване - бурите вдигат пясъците нависоко и във въздуха сякаш постоянно има марания. Дори и с нея Египет в началото на сезона е място, където туристът се чувства добре - и като гост, и като господар.

От въздуха крайбрежието на Червено море изглежда като огромен необработен тюркоаз - тъмносиво в дълбоките части, искрящо синьо-зелено по крайбрежието, жълтеникаво-зелено в участъците с бял пясък. Стърчащите край

Гробницата на Рамзес IV

Кайро пирамиди се виждат ясно от самолета и залепят всички пътуващи без изключение за прозорците. Кайро обаче ще почака - кацаме в Хургада, а го хотела има един час пътуване сред пустинята.

В тукашната пустиня или поне в тази част, която се вижда край пътя, няма нищо романтично. Пясъкът е груб и прилича на строителна площадка. Желанието да се наслаждаваш на гледката от прозо-

реца на автобусчето се изпарява за минути. Дори и в този кратък отрязък мозъкът ми успява да роди няколко клишета като миражи на сред пясъка. Изящният силует на крайпътна джамия ми напомня на забудена жена, а при гледката на профучаващ черен джип ми се привиждат хора с автомати.

Хора с автомати в Египет има и извън главата ми - страната изобщо не е подходяща за неорганизирано пътуване заради сериозните мерки за сигурност. Туристическите автобуси при дългите пътувания задължително тръгват от общ сборен пункт, след проверка на списъци и с общ конвой, а напускането на градовете от пропускателните пунктове е ограничено до 6 часа вечерта. Разстоянията са големи, а за обществен транспорт изобщо не ти хрумва напред лудницата в Кайро.

Кайро

е далече от популярните курорти, но за него важи приказката за Рим и папата. Как така в Египет без пирамиди и големи Сфинкс в Гиза? Самият Кайро е ужасен - пращен, беден, мръсен и огромен. Мащабите като при всеки мегаполис са втрещяващи - над 20 милиона души население, огромната част от него - бедно. Екскурзоводът ни от „Емералд Травел“ - Ямал, е изумен от сравнението с България - „Толкова малко? Само на една от дългите улици в Кайро живеят 6 млн. души“. Запазена марка на Кайро са недостроените сгради - строежите масово не се довършват с цел избягване на данъци. Такова нещо като отстояне от съседни сгради в бедните квартали просто не съществува, а от горните плаочи стърчат в нищото недовършени стълби и арматурни железни. Бедността е навсякъде → 32

31→ Къде и веднага поражда въпроса за заплатите. Средната заплата е около 200 долара, но обикновено тези пари стигат за храна и живот, обясняват екскурзоводите.

Задължителна спирка в Кайро е музеят. Той изглежда като вехт братовчед на световните съкровищници - с олющени шкафове, остъкени табели и тясно пространство, в което артефактите са сякаш изсипани без ред и мисъл. И въпреки всичко това е изумителен. Колосалните скулптури на фараоните, изящните накити, изрисваните саркофази, масите за балсамация - околото се преплъва и в един момент спира да възприема. Тук екскурзоводите буквално те улавят в информация и в един момент просто спирам да слушам - оголвам си възприемията само за гледката. Спирам и със снимките - фотографите с телефон вече са безплатни, но повечето експонати са зад стъкло и това разглеждане през кадри просто не е пълноценно.

Кайро толкова се е разраснал, че буквално е прелял до подножието на пирамидите. Нечистотиите на града стигат буквално до входа - оградата опира до полуразрушена постройка за камели и старо автомобилно гробище, но вдигнеш ли глава напред, забравяш за всичко. За втори път идвам тук - и за втори

път губя равновесие, буквално.

До Хеопсовата пирамида ми се забива свят

и без да гледам нагоре. Тук изобщо

като зебри, лениви като змиорки - рибките са навсякъде, а децата на борда са буквално полудели. На дългото на лодката, която газува дълбоко, разбирам колко лековерно съм подхождала към обяда. Люшката се навсякъде с всяка клетка и съжалявам за всяка хапка в стомаха си.

На сушата балансът се възстановява за минути, но до следващия ден - до паркинга с АТВ-та за пустинното сафари. Това е друга традиционна екскурзия в туристическите пакети и ако обичате да карате, изживяването е страховотно. В началото има шок, а после машината увлича и започваш да се чувстваш сраснат с нея. Пространството изглежда безкрайно и сякаш наистина си тръгнал на мисия из него. Всички сме плътно увити в шалове заради праха и слънцето, с големи очила, и отново изглеждаме глупави и щастливи. Тук се предлагат и фото и видео сесии, а екскурзията е комбинирана и с джип сафари до седалище на бедуини. На мен ми е тъжно, че хората тук са много бедни и случващото напомня на цирк, но за тях туризмът освен напаст е и прехрана.

Качването на камила не прилича на нищо друго на света - вече съм го правила и пропускам, но най-сложният момент е да не се прекатуриш през главата ѝ при слизане. При качване нещата не са така екстремни. Камилите миришат, лъоят и са инатливи, но са незаменими сред пясъците. Местният фолклор приравнява красавата и образована жена на 15 камили, средната по хубост се мери със 7-8 животни, а грозноватите - по 3. Поне такава е приказката за туристите. Пропускаме нощната програма с бели денс, дървизи и ядене под звездите, защото нас следващия ден ни чака друго чудо - храмовият комплекс Карнак в близост до Луксор и Долината на царете.

След пирамидите може да си мислите, че нищо не може да ви изненада, но не бързайте - не сте видели

Карнак, духовното сърце на древна Тива

Все съм виждала колони, но това тук е нещо огромно. На няколко пъти питам екскурзовода защо им са трябвали всички тези набъскани една до друга колони - обяснението, че държат покрива, не ми е достатъчно. Покривът е бил плосък и на няколко нива, като разликата във височината на огромните колони е изпозвана за вкарването на сбетална в комплекса. Лесно е да си го представиш - отделни части от комплекса са много запазени, но мащабите са огромни и отново ми се струва, че не са предназначени за хора. Тук не издържаме - и на гледката, и на жегата, и сядаме на кафе покрай езерото на комплекса. Нивото му, разказва екскурзоводът, било показателно за определянето на данъците през Новото царство - ако има вода и годината ще е добра, данъците са по-високи, ако е суша - таксите падат. В този низ от чудеса завършваме пътуването с храма на Хатшепсут - първата жена фараон, управлявала в мир цели 21 години и дала началото на големи строежи. Погребалният храм на Хатшепсут е вграден в скалите на Дейр ел-Бахри и изглежда и непристъпен, и придаскаващ. Като голямата жена, одобрила плана за изграждането на собствения си храм.